

Axel Oxenstierna – stor brevskrivare i tre roller

Av Thorsten Sandberg

Axel Oxenstierna, som av skalden och historikern Erik Gustaf Geijer fått epitetet "Sveriges störste civilist", hade vid sin död 1654 tjänat svenska staten i ett halvt sekel och varit en drivande kraft inom flertalet av statslivets områden. Drottning Kristina skriver i sina memoarer att Oxenstierna "kände styrkan och svagheten hos alla stater i Europa. Han hade ett stort förstånd, en fullkomlig försiktighet, en bred kraft och ett högsint hjärta. Han var outtröttlig och visade i sin ämbetsutövning en oförliknelig flit och dristighet". Drottningens ord fångar det väsentliga i Oxenstiernas liv, förmågan att som europeisk aktör hantera samtidens stora politiska frågor, och hans totala uppgående i statens tjänst, i statsbyggandet där ett uttryck var grundandet av Postverket 1636.

Axel Oxenstierna föddes 1583 i en av Sveriges mest lysande adelsätter, som sedan medeltiden producerat en lång rad riksråd - bland dem hans egen far. Axel fick en omsorgsfull uppfostran och sändes till tyska universitet för studier i teologi, historia och politik. En bana i rikets tjänst var utstakad åt honom och redan vid 26 års ålder utnämndes han till riksråd.

Tre år senare var han rikskansler, tillsatt av den unge kungen Gustaf II Adolf. Kungens förtroende för Axel Oxenstierna var enormt, vilket fullmakten ger besked om. Med hänsyn till rikskanslerns "beskedenhet och förstånd" borde han själv kunna avgöra "vad han i sådant kall och ämbete göra och

.....

THORSTEN SANDBERG, född 1952, är teol. kand. och fil. kand. vid Uppsala universitet. Han är redaktör vid Postens huvudkontor och ledamot i styrelsen för Postmusei Vänner. Han har tidigare varit verksam vid Posten Frimärken och vid flera tillfällen medverkat i *Postryttaren*.

.....

beställa bör". I landets svåra läge inledde Oxenstierna och kungen ett fruktbart samarbete. Administrationen utvecklades och resurser mobiliserades inför Sveriges allt mer expansiva utrikespolitik som ledde till ingripandet i Trettioåriga kriget.

Efter Gustaf II Adolfs död 1632 övertog Axel Oxenstierna ledningen av landet, och genom hans skicklighet som diplomat säkrades stödet från Frankrike. Oxenstierna återvände 1636 hem till Sverige från Tyskland för att ställa sig i spetsen för Kristinas förmyndarregering. I kölvattnet på 1634 års regeringsform - helt igenom präglad av Oxenstiernas idéer - effektiviserades under de följande åren landets förvaltning. När Kristina 1644 blev drottning inleddes en tung period för Oxenstierna som tidvis fick se sin maktposition minska. Efter drottningens tronavsägelse, som djupt bekymrade honom, återfick han under Karl X Gustav ett visst inflytande men avled hösten 1654, knappt två månader efter kungens trontillträde.

Ett statsmannaskap av Axel Oxenstiernas dimensioner efterlämnade naturligtvis ett stort skriftligt material med ämbetsskrivelser och brev, både av privat natur och i tjänsten. Arkivet efter honom är också Sveriges viktigaste sammanhållna källmaterial från den tidiga stormaktstiden. Arkivet har mestadels förvarats på Oxenstiernas slott Tidö vid Mälaren i närheten av Västerås. I två omgångar, 1848 och 1967, inköptes det av staten och deponerades i Riksarkivet. Omfånget är cirka 500 arkivvolymen i två olika bestånd, den Oxenstiernska samlingen som är det större, och Tidöarkivet. Rikskanslerns omfattande ämbetsarkiv ingår i den Oxenstiernska samlingen medan Tidöarkivet huvudsakligen innehåller kassa- och godsräkenskaper.

Så långt man idag kan överblicka uppskattas det totala antalet brev och skrivelser från Axel Oxenstierna till mellan 9.500 och 10.000. Av dessa har drygt 5.600 brev tryckts i serien "Rikskansleren Axel Oxenstiernas skrifter och brevväxling", AOSB, utgiven av eg. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, i dagligt tal Vitterhetsakademien, mellan 1888 och 1977. Serien består av två avdelningar, dels skrifter och brev av Oxenstiernas hand, dels brev till honom. De utgivna breven från Oxenstierna är avsända mellan 1605, då han nyligen gått i Karl IX:s tjänst som kammarjunkare, och juli 1636 då han återvände till Sverige efter tio år i Tyskland.

Utgivningen av AOSB avstannade 1977. Denna omständighet blev efter hand allt mer besvärande för svenska historiker. För den expansiva forskningen om 1600-talet, såväl den som bedrivs i vårt land som vid universitet i Tyskland och andra europeiska lärosäten, är handlingarna i Oxenstiernaarkivet ett källmaterial av central betydelse. Bland handlingarna finns mängder med opublicerade brev, liksom korrespondent- och diplomatrappporter som kan bidra till att kasta nytt ljus över avgörande händelser och viktiga skeenden.

Det fanns således starka skäl att göra en omstart, vilket gjordes 1999 med Oxenstierna projektet som drivs i samarbete mellan

Postmuseum uppmärksamade 350-årsminnet av Axel Oxenstiernas död med utställningen "Brev från Rikskansler Axel Oxenstierna" som pågick 28 januari - 28 mars 2004. Med hjälp av fjorton utvalda brev från 1611 till 1654 samt bilder och föremål berättades historien om Oxenstiernas liv och verk. Porträttet målades 1626 av J. H. Elbfas. Affischlayout: Vesela Stridsberg. Porträttbild: Statens Konstmuseer.

Vitterhetsakademien och Riksarkivet. Projektet, som i sin databas hittills registrerat mer än 5.000 brev och skrivelser, skall pågå till 2005.

Utgivarna av AOSB bortsåg från brev som behandlade Axel Oxenstiernas enskilda angelägenheter, alltså det mesta av det som rör godsförvaltningen, privatlivet och släktförhållanden. Oxenstierna projektet anser det dock angeläget att förmedla en fullständig överblick över det material som kommer från rikskanslern - utan att för den skull ge ut hela korrespondensen. Omfattningen är helt enkelt för stor.

Statsbyggare - Europeisk aktör - Privatman. Axel Oxenstierna var en stor brevskrivare i alla dessa roller.

I Oxenstiernas statsbygge var postväsen-

det en viktig komponent. Rikskanslern gjorde en rad olika förberedelser innan "Förordning om Post-Bådhen" kom 1636. Hösten 1635 hade han på eget initiativ anställt den förste postchefen, tysken Andreas Wechel. Om denna rekrytering handlar det brev Oxenstierna avsände den 26 augusti 1635 till regeringen, Kungl. Maj:t, och som inleds med "Stormechtigste Drottning, Allernådigste Fröken".

Axel Oxenstierna var samtida med statsmän som Richelieu och Mazarin i Frankrike, Cromwell i England, Olivares i Spanien och Trauttmansdorf i Österrike. Men han var inte bara deras samtida, han var deras like och medaktör på den europeiska politiska scenen. Oxenstiernas mångsidiga bildning, hans kunskaper i latin och diplomatiska skicklighet var en oerhörd tillgång för Sverige under Trettioåriga kriget. Brevet från Oxenstierna till kardinal Mazarin den 11 fe-

bruari 1643 berör den för de svenska krigsansträngningarna så viktiga relationen med Frankrike.

Privatmannen Axel Oxenstierna står i skuggan av statsmannen. Oxenstierna var så outtröttligt verksam i sin gärning som rikskansler att privatmannen långa tider försvinner ur sikte. AOSB valde ju också bort det brevmaterial som berör privatlivet och godsförvaltningen. Om Oxenstiernas intresse för vardagsaktiviteterna på sitt Tidö vittnar det brev han sände den 17 juni 1640 till slottsträdgårdsmästaren Hans med direktiv om insamlande och beredning av örter för medicinskt bruk.

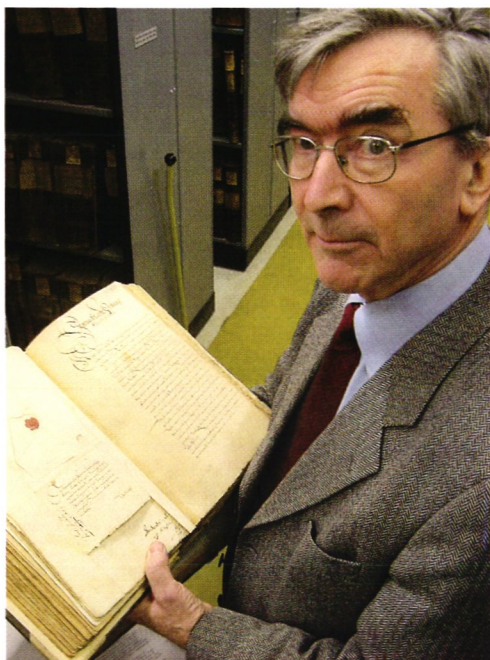
Statsbyggaren

– om rekryteringen av postverkets förste chef

När Axel Oxenstierna i ett brev avsänt från München-Neuburg den 26 augusti 1635 rekommenderade riksrådet att anställa Andreas Wechel som chef för det blivande svenska Postverket var rikskanslern övertygad om att han funnit rätt man till rätt plats. Wechel hade 1631-1633 varit föreståndare för ett postkontor i Leipzig, där ansvaret låg för de viktiga förbindelserna med det svenska arméhögkvarteret i södra Tyskland, postlinjerna över Hamburg till Sverige och över Berlin till Pommern. Från Leipzig utgick också post till andra europeiska metropoler som Amsterdam, Paris, Prag och Venedig. Staden var därför ett viktigt centrum för både nyhetsförmedling och underrättelseverksamhet.

Det krävde säkert sin man att vara chef för ett postkontor i Leipzig, och det är sannolikt att Andreas Wechel skaffade sig ovärderliga erfarenheter. Men ämbetet kunde också påverkas av storpolitiken, och det var just det som hände efter Gustaf II Adolfs död. Axel Oxenstierna skriver i sitt brev att Wechel var mycket väl meriterad för att stanna längre på sin post, men "alldenstund kurfursten av Saxen efter salig Kunglig Majestäts död har förordnat en annan och således stött denne /Wechel/ därifrån, så har

Axel Oxenstiernas skrifter och brev förvaras i cirka 500 arkivvolymerna på Riksarkivet. Helmut Backhaus, projektledare för Oxenstiernaprojektet, visar volymerna med rikskanslerns rekommendation för Andreas Wechel till tjänsten som chef för Postverket. Foto: Thorsten Sandberg.

han omsider hos mig anhängit om fortsatt anställning". (Språket i brevcitaten är något moderniserat).

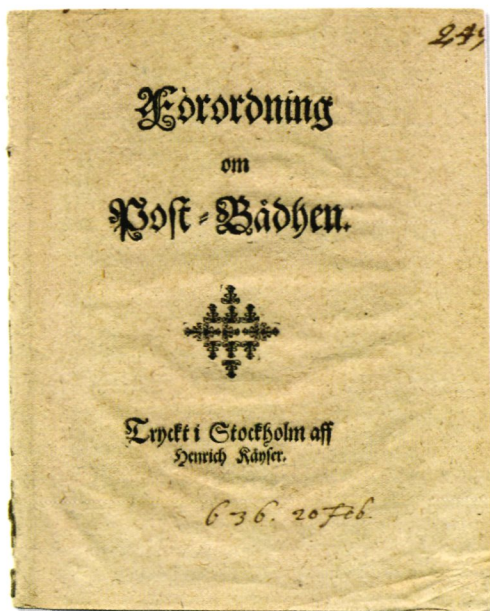
Oxenstierna ordnade så att Wechel fick en befattning på det svenska postkontoret i Hamburg där han fortfarande var anställd 1635. Att Wechel fick sparken från sin befattning i Leipzig och hans karriär därmed vändes i en annan riktning skulle visa sig mycket fruktbart för det svenska postverket.

Axel Oxenstierna omgav sig med ett stort nätverk av personer, "klienter", vilka på olika sätt var i beroendeställning till den mäktige rikskanslern, "patronen". Kanske var Andreas Wechel en av dessa klienter? Det vet vi inte, men det är honom Oxenstierna kommer att tänka på när planeringen för postverket hunnit så långt att det börjar bli dags för chefsrekryteringen. I sitt brev skriver Oxenstierna att regeringen bör ta tillfället i akt att knyta Wechel till det svenska postväsendet, och åberopar hans kvaliteter både som människa och ämbetsman, "vetandes att han är en god och redelig man, som inte bara väl förstår postväsendet, utan vet hur det på ett smidigt sätt ska genomföras och hanteras".

Men innan Andreas Wechel - som tidigare inte varit i Sverige och var obekant med förhållandena i landet - började utöva sitt ledarskap måste han, som Axel Oxenstierna skriver, "först göra sig kunnig i landet och om vägarna, på vilka posten skulle befordras". Den här läroperioden räknade man med att Wechel i huvudsak skulle finansiera med medel ur egen ficka, men Oxenstierna trodde han skulle behöva ett ekonomiskt tillskott vilket riksrådet ombuds utanordna.

När detaljfrågorna var ur världen gällde det att rikta in sig på huvudfrågan, att riksrådet gick på rikskanslerns linje och rekryterade Wechel så att tempot kunde höjas i uppbyggnaden av postverket. "Ett sådant verk, när det blir rätt inrättat, tillbörligen hanterat och vidmakthållet, skall bli fäderneslandet till ingen ringa nytta och därmed förekommes mycket onödigt besvär i landet", skriver Axel Oxenstierna.

Med rekryteringen av Andreas Wechel

Bakom "Förordning om Post-Bådhen" stod Axel Oxenstierna, men man antar att postverkets förste chef Andreas Wechel också hade ett finger med i förarbetet.

var en viktig pusselbit på plats. Axel Oxenstiernas idéer kring ett svenskt postväsende, uttänkta under en lång följd av år, utmynnade den 20 februari 1636 i "Förordning om Post-Bådhen". Man antar att förordningen tillkommit i nära samförstånd med Wechel, och att han lämnat anvisningar för det praktiska genomförandet. De få bevarade ämbetsbrev av hans hand vittnar om en ledare med hög kapacitet och beslutskraft, egenskaper som bara en kort tid skulle komma det nya postverket till del. Andreas Wechel avled redan 1637, och efterträddes av sin änka Gese Wechel, den första och hittills enda kvinnliga chefen för svenska Posten.

Första sidan av Axel Oxenstiernas brev med rekommendation för Andreas Wechel till chef för det blivande postverket. Brevet har skrivits av en kansliskrivare, är daterat München-Neuburg den 26 augusti 1635 och medfördes av Wechel själv till Stockholm, där det lästes upp i riksrådet den 17 oktober. Brevet publicerades 1949 i "Rikskansleren Axel Oxenstiernas skrifter och brevväxling", AOSB, serie I, band 13. Foto: Kurt Eriksson, Riksarkivet.

Europeisk aktör

– om förbindelserna mellan Sverige och Frankrike

Relationen med Frankrike var en hörnsten i den svenska politiken under Trettioåriga kriget, och förbundet förnyades vid flera tillfällen. När Gustaf II Adolf 1630 landsteg med sin armé i Tyskland stod Sverige praktiskt taget utan bundsförvanter. Hoppet knöts till de förhandlingar som pågick med bland annat Frankrike. Dessa underhandlingar fullföljdes sedan kriget väl hade börjat. Genom det avtal som i början av 1631 slöts med Frankrike utlovades frikostiga årliga penningbidrag mot att Sverige höll en stor armé i Tyskland.

Efter Gustaf II Adolfs död i Lützen 1632 och det katastrofala nederlaget i Nördlingen två år senare trängdes den svenska armén alltmer tillbaka. Ovanpå detta lades problemet att Sveriges ekonomiska tillgångar för att fortsätta kriget kraftigt försvagats. Axel Oxenstiernas förhoppningar att föra kriget till ett gynnsamt slut knöts nu ännu starkare till Frankrike.

Men förbundet svajade stundtals. Under de stora svenska framgångarna 1631-1632 började Richelieu vända ryggen åt Sverige. Den starka svenska maktställningen hotade nämligen Frankrikes egna intressen i området kring Rhen. Men efter Gustaf II Adolfs död och de svenska motgångarna pressades Frankrike åter av Habsburg. 1636 förklarade Frankrike kejsaren krig och 1638 slöt Sverige och Frankrike en nytt treårigt fördrag om ekonomiskt understöd. Pengarna behövdes för en intensifierad svensk krigsansträngning som ett medel att uppnå fred. Sveriges utrikespolitiska mål i Tyskland var alltså alltjämt en allmän fred i samarbete med Frankrike.

Trots 1638 års överenskommelse hade förhållandet mellan Sverige och Frankrike inte utvecklats på ett tillfredsställande sätt. Relationen länderna emellan präglades mer av ömsesidig misstro än av förtroendefullt samarbete. Orsakerna till detta var flera. Utbetalningen av de franska penningbidragen fungerade inte alltid som de skulle. Frankri-

Jules Mazarin (1602-1661) utnämndes 1643 till premiärminister i Frankrike. Två år tidigare hade han fått kardinalshatten. Strax före sin död nämndes han som kandidat till påvestolen.

Gravyr av N. de l'Armessin, 1659.

Foto: Kungliga Biblioteket.

kes kontakter med sydtyska furstar och påven väckte stor misstänksamhet i Stockholm. Det militära samarbetet hade inte lett till några konkreta resultat.

Det svensk-franska avtalet 1638 skulle löpa ut 1641. Av fruktan för att Sverige skulle dra sig ur kriget och lämna Frankrike ensamt i ett tvåfrontsrig mot Habsburg var Richelieu mycket angelägen om en förlängning. Inom regeringen i Stockholm var meningarna delade. Axel Oxenstierna var emellertid av den bestämda uppfattningen att Sverige måste fortsätta samarbetet med Frankrike. Och så blev det. Ett nytt avtal

Första sidan av utkastet till brevet på latin från Axel Oxenstierna till kardinal Mazarin, daterat Stockholm den 11 februari 1643. Utkastet, som skrivits av en kansliskrivare, förvaras i Oxenstiernska samlingen i Riksarkivet, volym E 535. Originalbrevet finns i Archives des affaires étrangères, den franska utrikesförvaltningens arkiv i Paris.

Foto: Kurt Eriksson, Riksarkivet.

(Brevet var inte med i Postmuseums utställning).

[11 febr. 1643]

til Mazarin

Excellensissime Domine Cardinalis,

Post nuperam magni officii Cardinalis Riche-
liaci mortem, Federatio Sueciae Galliarum
Regis, ac totius causae communis, ob pro-
clarissimam ^{et} ~~suam~~ et fulgentissimam doctri-
nam, mihi offi- ^{inde} merito deplorandam,
maximum solamen expensas fui, quod
intelligerem, Regi Christianissimo in eo
firmiter stare consilium, ut velis con-
tinue, ita post decessum Vri. Cardinalis
in continuando nobiscum fovere, ejusque
effectibus, persequendis inviolabiliter
persequere, Nec ab armis quieturum,
donec honesta et secunda pax nobis si-
mul evendat. De qua mascula et ge-
nerosa Christianissima Maj. Vis. sua
intentione licet per diversos ejus mini-
stros ~~sanctae~~ factis sum certiores,
fuit tamen haec novissima Emula. ^{vis.}
Vix super eo, gratissimis litteris suis
facta specuratio, Serenissima Reginae
Meae, Dominis Collegis Meis, Mihiq. ga-
cundissima, quod non tantum de fixa

undertecknades 1641 och det utsträcktes efter fransmännens önskan till krigets slut mot att Sverige kompenserades med ökat ekonomiskt bidrag.

I december 1642 avled Frankrikes starke man, premiärministern och kardinalen Richelieu, och hans adept kardinal Mazarin utnämndes till efterträdare. Med anledning av beskedet om Richelieus död författade Axel Oxenstierna ett brev till Mazarin som avsändes i mitten av februari 1643. Brevet inleds med orden *Eminentissime Domine Cardinalis, Post nuperam Magniustius Cardinalis Richelieu mortem ...*, i översättning "Högvördige Herr Kardinal, efter att nyligen denne store Kardinal Richelieu avlidit ...", och fortsätter med att rikskanslern uttrycker sin tillfredsställelse över att man från fransk sida förklarat sig vilja hålla fast vid förbundet med Sverige och fortsätta Richelieus politik. Oxenstierna gratulerar också Mazarin till hans tillträde och försäkrar att Sverige står fast vid det avtal som ingåtts 1641.

Efter Richelieus död, och kung Ludvig XIII:s död i maj 1643 uppstod emellertid politisk turbulens i Frankrike. Det fanns farhågor för att Habsburgvänliga krafter kring änkedrottning Anna skulle ta makten i landet och göra en helomvändning i utrikespolitiken. Utvecklingen väckte naturligtvis oro hos Axel Oxenstierna och det svenska riksrådet. Först sedan änkedrottningen i september 1643 överlämnat regeringsmakten åt kardinal Mazarin stabiliserades den franska utrikespolitiken, vilket också stärkte det svensk-franska förbundet.

Privatmannen

– om ett uppdrag till trädgårdsmästaren på Tidö slott

"Jag behöver åtskilliga slags gräs och örter som är tjänliga till medicin, och nu är rätta tiden att hämta sådana. Därför befaller jag dig att, efter den specifikation Mäster Adam bifogar, både från trädgården vid Fiholm och Tidö och på öarna söka efter och samla in så mycket du kan för att torkas antingen i stora salen eller några rum på Oldenburg. När de

Ulrik Thersners bild i "Fordna och närvarande Sverige" från 1800-talets mitt, där Oldenburg ses t. v. om Tidö. Foto: Kungliga Biblioteket.

är tillräckligt torra ska de buntas ihop och läggas i gott förvar."

Axel Oxenstierna skrev det här brevet till trädgårdsmästaren Hans på Tidö den 17 juni 1640. Dagen före hade Oxenstierna firat sin 57:e födelsedag. I nästan tre decennier hade han, för att tala med drottning Kristina, "outtröttlig och med oförliknelig flit" uppehållit rikskanslersposten. Hur klarade han denna betungande syssla år ut och år in? Man vet att Oxenstierna varje vår genomgick en kur där bland annat behandling med läkande örter ingick. Det finns samtida recept på en sådan behandling där olika medicinalväxter räknas upp, växter som kanske fanns med på den numera försvunna lista fältskären Mäster Adam tagit fram och som Oxenstierna bifogade brevet.

I Asköfjärden, som är en vik av Mälaren utanför Tidö, fanns fortfarande på Axel Oxenstiernas tid en liten skärgård, och det var dessa öar Mäster Hans skulle besöka på sin spaning efter begärda gräs och örter. Det Fi-

holm som nämns i brevet, ligger på Sörmlandssidan av Mälaren, halvannan mil sydost om Tidö. Godset hade varit i den Oxenstiernska släktens ägo sedan slutet av 1500-talet. Oxenstierna hade stora planer för Fiholm och dess närmaste omgivningar, och lät en av tidens mest framstående arkitekter ta fram en omfattande trädgårdsplan.

Men den storstilade planen för trädgårdsanläggningen vid Fiholm förverkligades aldrig. Vid Tidö kom däremot trädgården till stånd. De svåra terrängförhållandena gjorde dock att den inte kunde anläggas intill byggnaderna. Bland annat var marken så sank att en dräneringskanal måste grävas. I trädgården uppfördes ett örtahus av korsvirke, med två rum som under den kalla årstiden värmdes med stora tegelugnar. På vintern förvarades i örtahuset de järn- och träkrukor med citron-, fikon-, lagerbärs-, mullbärs- och pomeransträd vilka på våren placerades ut i slottsparken.

Men det var inte till detta hus Mäster Hans skulle transportera de gräs och örter han fann i de båda slottsträdgårdarna och

Axel Oxenstiernas namnteckning.

på öarna i skärgården utanför Tidö. Lokalen där växterna skulle buntas, torkas och sedan förvaras var godsets tidigare huvudbyggnad, kallad Oldenburg ("den gamla borgen") i och med att Tidö slott började byggas 1625.

Oldenburg uppfördes under senare hälften av 1400-talet. Byggnaden var kvadratisk, och bestod av källare och minst två våningsplan. De tjocka väggarna tyder på att huset varit befäst och troligen också omgivet av vallar som nu är försvunna. Efter slottets färdigställande på 1640-talet fortsatte man använda Oldenburg som lagerlokal för bland annat spannmål, men under en tid var huset också bryggerhus och mälteri.

Axel Oxenstiernas brev till trädgårdsmästaren Hans på Tidö slott avsändes den 17 juni 1640 från Stockholm. Brevet har skrivits av en kansliskrivare och försetts med egenhändiga ändringar och tillägg av Oxenstierna. Det förvaras i Oxenstiernska samlingen i Riksarkivet, volym E 534. Foto: Kurt Eriksson, Riksarkivet.

Tidö kom i Axel Oxenstiernas ägo via hustrun Anna Åkesdotter Bååt. Vid arvskiftet 1610 efter Oxenstiernas svärmor Christina, "Fru Kerstin på Tijdhö", fick hustrun godset. Genom sin verksamhet i rikets tjänst måste Oxenstierna tillbringa en stor del av sin tid i Stockholm eller på resor. Men så ofta tillfälle gavs vistades han på något av sina gods, och det sägs han föredrog Tidö framför det fäderneärvda Fiholm.

Brevet till Mäster Hans är bara ett av de många brev från Axel Oxenstierna som vittnar om hans engagemang i skötseln av egendomarna. Han bytte och köpte, röjde och nyodlade, och hade avkastningen på olika produkter som korn och smör i ständigt åtanke. I början av 1640-talet skrev han upprepade gånger till sina fogdar på Tidö och Fiholm och uppmanade dem att inhägna gårdarna, så att grödan skyddades mot djuren. Ännu vid 64 års ålder red han omkring på sina ägor för att övervaka vad han satt igång.

De gräs och örter Mäster Hans samlade in på Axel Oxenstiernas begäran sommaren 1640 kom säkert till användning vid påföljande läkekur. Men det var naturligtvis inte bara dessa kurer som höll Oxenstierna vid god vigör. Drottning Kristina berättar i sina memoarer att Oxenstiernas recept för att orka genomföra sitt uppdrag var enkelt. "Han har ofta sagt mig, att då han gick till sängs, avklädde han sig med sina kläder alla sina bekymmer och lät dem vila till andra dagen". Och Tidö var kanske den plats där Axel Oxenstierna kunde vakna extra piggt och utvilad den andra dagen.

Källor och litteratur

Backhaus, Helmut,

Oxenstiernaprojektet.
Historisk tidskrift, 2003:4.

Bendz, Tage Albert,

Tidö. Ett renässansslott och dess historia.
Malmö 1971.

Carlin, Sven,

350-årigt brev lade grunden
till svenska Postverket.
Posttryttaren 1985.

Forssell, Nils,

Svenska Postverkets historia, band 1.
Stockholm 1936.

Jonsson, Egon,

Minnestal över Axel Oxenstierna
i Jäders kyrka den 23 februari 1986.
Posttryttaren 1987.

Linde, Rolf,

Utgivandet av Axel Oxenstiernas
skrifter och brev.
Årsbok för Riksarkivet och Landsarkiven 1995.

Nilsson, Sven A.,

Axel Oxenstierna.
Svenskt biografiskt lexikon vol. 28.
Stockholm 1994.

Nyström, Per,

Jules Mazarin.
Svensk uppslagsbok, band 19.
Malmö 1962.

Rosén, Jerker,

Krig och utrikespolitik 1616-1648.
Den svenska historien, band 5.
Stockholm 1978.

Söderberg, Bengt G.,

Slott och herresäten i Sverige:
Närke; Västmanland.
Malmö 1969.

Tham, Wilhelm,

Den svenska utrikespolitikens
historia, 1:2, 1560-1648.
Stockholm 1960.

Wetterberg, Gunnar,

Kanslern: Axel Oxenstierna i sin tid, 1-2.
Stockholm 2002.